

QUEST
Contactpersoon: Martina Paone

Democratie en natuuronderwijs hand in hand voor de toekomst

Hoe kunnen we kinderen niet alleen leren over de natuur en democratie, maar hen dit ook echt laten ervaren in hun dagelijkse schoolleven? Het DEN-project (Democratic Education in Nature) draait precies om die vraag. DEN wil scholen veranderen in plekken waar leren in de natuur en democratische participatie samenkomen. “Ons doel is dat kinderen niet alleen leren over democratie en natuur, maar dat ze er ook actief mee aan de slag gaan”, zegt Martina Paone van QUEST, een van de leidende organisaties binnen het project. DEN biedt hiermee een frisse, innovatieve blik op hoe onderwijs kan bijdragen aan een rijkere leerervaring.

Martina Paone, coördinator van QUEST (Quality Education in Europe for Sustainable Social Transformation), legt uit hoe het DEN-project tot stand kwam. “Het idee voor DEN ontstond vanuit de vraag hoe we de kracht van democratisch onderwijs en natuuronderwijs kunnen combineren”, vertelt ze. Democratisch onderwijs geeft leerlingen een actieve rol in de besluitvorming op school. Dit gaat niet alleen over academische kennis, maar ook over het ontwikkelen van belangrijke vaardigheden zoals verantwoordelijkheid en samenwerken. Natuuronderwijs draait om leren in en door de natuur. Leerlingen ontdekken de wereld door direct contact met hun omgeving.

Samen met Gabriel Groiss van EUDEC (European Democratic Education Community, een netwerk dat democratisch onderwijs in Europa promoot) vroeg Martina zich af: kan een combinatie van deze benaderingen de beperkingen opheffen én de voordelen versterken? Dit idee kreeg verder vorm tijdens een workshop op het Summerhill Festival in 2021, waar het veel interesse wekte.

Democratisch natuuronderwijs: van theorie naar praktijk

Het inmiddels afgeronde DEN-project richtte zich op het bevorderen van democratisch natuuronderwijs via drie belangrijke pijlers. De eerste stap was een diepgaande vergelijkende studie over de stand van zaken in verschillende Europese landen. Dit onderzoek leverde waardevolle inzichten op over hoe democratisch onderwijs en natuuronderwijs worden toegepast en welke voordelen en uitdagingen ermee gepaard gaan.

“Daarna organiseerden we een reeks workshops om leerkrachten en andere onderwijsprofessionals op te leiden over de mogelijkheden van democratisch natuuronderwijs. We waren verrast door het enthousiasme van de deelnemers”, zegt Martina.

"Velen gaven aan dat ze echt op zoek waren naar nieuwe manieren om een sterkere band met hun leerlingen op te bouwen en hen beter te motiveren"

– MARTINA PAONE, COÖRDINATOR VAN QUEST

Tot slot werden richtlijnen ontwikkeld om scholen en leerkrachten te ondersteunen bij de implementatie van deze onderwijsvorm, zowel op nationaal als op Europees niveau. “Deze richtlijnen bieden concrete handvatten voor het creëren van een leeromgeving waarin kinderen actief betrokken worden bij hun eigen leerproces, terwijl ze tegelijkertijd de voordelen van de natuur ervaren”, licht Martina toe.

Blijvende impact

Het uiteindelijke doel van het DEN-project is om een duurzame verandering te realiseren in het onderwijs. “We willen dat onze impact verder reikt dan de duur van het project”, zegt Martina. “Het draait om het creëren van structuren die scholen in staat stellen om op de lange termijn te blijven werken aan gelijkheid en inclusie.”

Een van de meest opvallende resultaten van het DEN-project was de grote betrokkenheid van leerkrachten en leerlingen bij de workshops en trainingen. Door de vele positieve reacties werd zelfs een extra workshop georganiseerd. “Leerkrachten willen meer leren en doen, en dat is precies wat we met dit project hopen te bereiken”, aldus Martina.

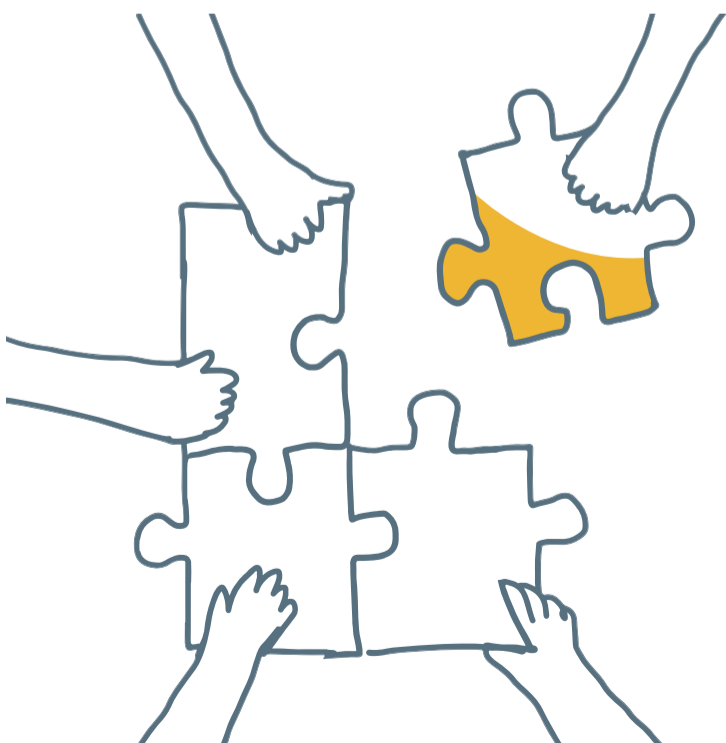
De toekomst van democratisch onderwijs

Een van de belangrijkste pijlers van het DEN-project is het stimuleren van democratische participatie in het onderwijs. Dit houdt in dat kinderen niet alleen leren over democratie, maar dit ook zelf in de praktijk brengen. “Te vaak blijft democratisch onderwijs beperkt tot het uitleggen van democratische waarden en instellingen, zonder dat kinderen echt deelnemen aan de besluitvorming”, zegt Martina. DEN wil dit doorbreken door kinderen van jongs af aan te betrekken bij de keuzes die hun school- en leerervaringen vormgeven.

Martina benadrukt dat dit niet alleen de betrokkenheid van kinderen op school versterkt, maar hen ook voorbereidt op hun toekomstige rol in de samenleving.

"Als we willen dat kinderen opgroeien tot actieve burgers, moeten we hen nu al de kans geven om die vaardigheden te ontwikkelen. Europese waarden zoals democratie en duurzaamheid krijgen steeds meer aandacht, en dat maakt DEN relevanter dan ooit. Hoe meer scholen en leerkrachten deze benadering omarmen, hoe groter de impact zal zijn op de samenleving"

— MARTINA PAONE, COÖRDINATOR VAN QUEST

DESC-project

Hoewel het DEN-project is afgerond, blijft QUEST zich inzetten voor de bevordering van democratisch onderwijs, ook binnen meer traditionele scholen. In dit kader neemt QUEST deel aan het DESC-project, wat staat voor 'Democratic Education in Schools'. Dit project brengt democratische scholen, traditionele scholen, universiteiten en onderwijsnetwerken samen om democratische principes in de dagelijkse klaspraktijk te integreren.

Voor geïnteresseerden biedt het DESC-project een gratis online training en een lijst met praktische methoden die in elke klascontext kunnen worden toegepast. Bezoek de website van DESC voor meer informatie en om toegang te krijgen tot de training en praktische voorbeelden:

→ <https://desc-project.eu/>

